

FEBRUÁR 2024

#ÚČTOVNÍCTVO

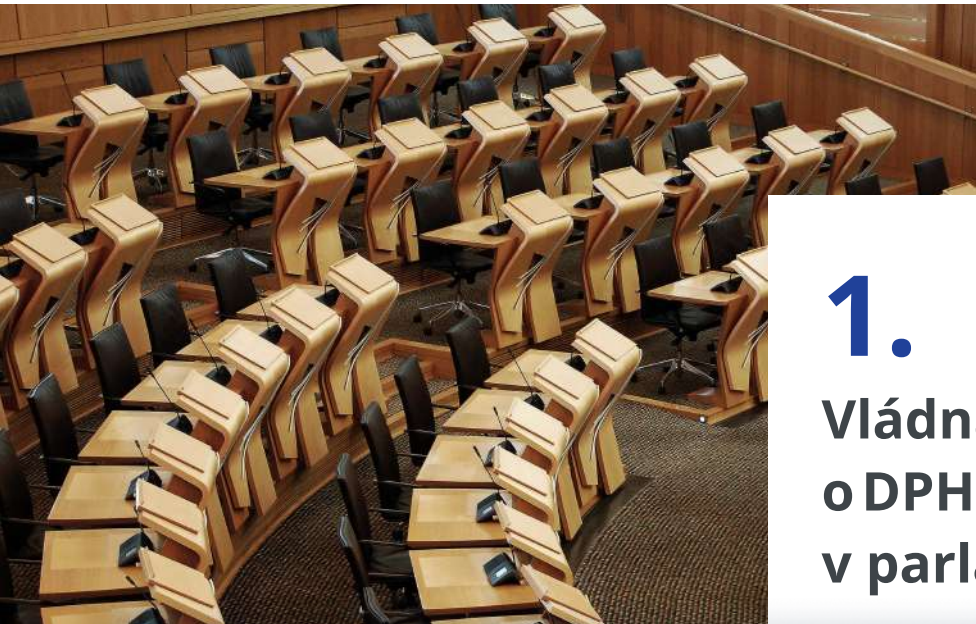
#DANE

#AUDIT

www.pkf.sk

Novinky v oblasti daní a účtovníctva

1.

Vládna novela zákona o DPH v I. čítaní v parlamente

Vláda SR predložila do parlamentu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

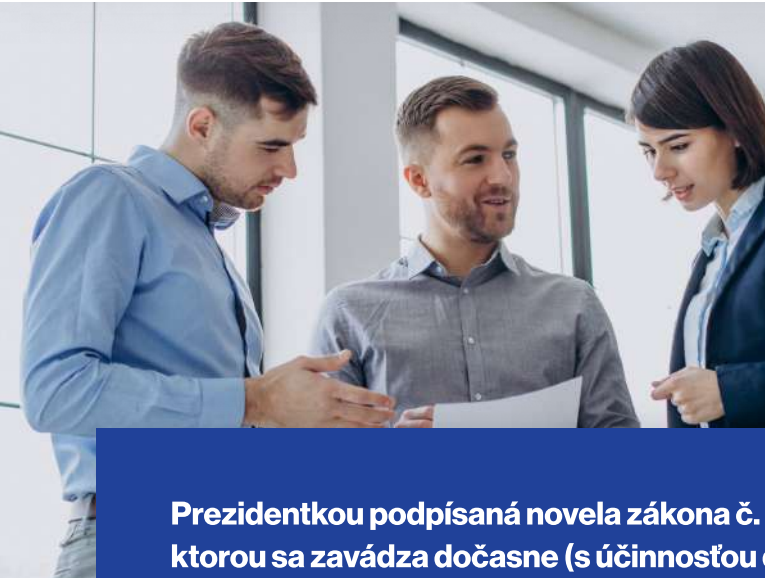
Primárnym cieľom tejto novely je transpozícia smernice Rady (EÚ) 2020/285 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty a to v oblasti osobitnej úpravy pre malé podniky, a nariadenie (EÚ) č. 904/2010, pokiaľ ide o administratívnu spoluprácu a výmenu informácií na účely monitorovania správneho uplatňovania osobitnej úpravy pre malé podniky. **Predpokladaná účinnosť väčšiny ustanovení tejto novely je plánovaná na 1. 1. 2025.**

Novelou sa navrhuje aj:

- zmena pravidiel uplatňovania oslobodenia od dane pre malé podniky, a tiež zmeny v pravidlách registrácie pre daň tuzemských zdaniteľných osôb za platiteľa dane. **V tejto súvislosti sa navrhuje zmena obdobia, za ktoré sa počíta obrat na účely povinnej registrácie pre daň z 12-tich po sebe nasledujúcich kalendárnych mesiacov na kalendárny rok**, a s účinnosťou od 1. januára 2025 zaokrúhliť hodnotu bez dane dodaných tovarov alebo služieb vstupujúcich do obratu na sumu **50.000 eur** (zo sumy 49.790 eur). Takáto zdaniteľná osoba sa stane platiteľom dane prvého januára kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom presiahla obrat 50.000 eur. Ďalej sa navrhuje ustanoviť iné skutočnosti, na základe ktorých sa zdaniteľná osoba stane platiteľom dane ešte pred prvým januárom kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom presiahla obrat 50.000 eur a to, že ak zdaniteľná osoba v prebiehajúcom kalendárnom roku dodaním tovaru alebo služby presiahne obrat 62.500 eur, stáva sa platiteľom dane už týmto dodaním resp. sa navrhuje ustanoviť, že ak zdaniteľná osoba má z dodania špecifikovaného tovaru presiahnuť obrat 62 500 eur, stáva sa platiteľom dane dňom, v ktorom táto osoba dodá tento tovar;
- **opätovné zavedenie registračnej povinnosti pre zdaniteľnú osobu, ktorá presiahla obrat 50 000 eur alebo obrat 62 500 eur výlučne z plnení oslobodených od dane podľa § 37 až 39 zákona. Zároveň sa navrhuje, aby táto osoba nemala povinnosť podávať daňové priznania a kontrolné výkazy a v zásade ani povinnosť vystavovať faktúry;**
- úprava skutočnosti, na základe ktorých sa zahraničná zdaniteľná osoba stáva platiteľom dane, pričom k aktuálnej právnej úprave sa navrhuje doplniť nové oslobodenie od dane pre malý podnik zahraničnej osoby v nadväznosti na novo navrhované ustanovenie § 68f;

- precizovanie vymedzenia pojmu platiteľ dane pre správne uplatňovanie pravidiel vyplývajúcich zo zákona nasledovne - „**platiteľ, ktorý má pridelené identifikačné číslo pre daň podľa § 4, § 4b alebo § 5**“;
- zmena doterajšieho daňového posúdenia odovzdania tovaru na základe lízingových zmlúv, z ktorých jednoznačne nevyplývalo, že k nadobudnutiu vlastníctva k tomuto tovaru dôjde najneskôr zaplatením poslednej splátky. Podľa nového znenia dopĺňaného ustanovenia bude ako **dodanie tovaru na účely zákona o DPH posúdené aj odovzdanie tovaru na základe nájomnej (resp. inej obdobnej) zmluvy s dojednanou opciou kúpy odovzdaného tovaru nájomcom, ak pri jej uzatvorení využitie opcie kúpy predstavuje ekonomicky jedinú racionálnu voľbu pre nájomcu**. Podľa dôvodovej správy k novele : „Pôjde napríklad o odovzdanie automobilu na základe leasingovej zmluvy, pri ktorej bude na leasingového nájomcu prevedená väčšina výhod a rizík vlastníckeho práva, súčet zmluvných splátok bude zodpovedať hodnote tovaru vrátane nákladov financovania a nájomcovi pri využití opcie kúpy predmetu financovania nebude uložená úhrada dodatočnej značnej sumy. Súčasne sa v prechodnom ustanovení (§ 85kn ods. 4) navrhuje, aby sa nové daňové posúdenie nevzťahovalo na prípady, kedy bolo na základe nájomnej (resp. inej obdobnej) zmluvy uzatvorenej pred 1. januárom 2025 posúdené odovzdanie tovaru ako dodanie služby.“;
- zosúladenie hmotnoprávných podmienok pre nadobudnutie tovaru v tuzemsku ziného členského štátu s európskou smernicou pre dph;
- zmena pravidiel určenia miesta dodania vymedzených služieb napr. kultúrne, vzdelávacie alebo zábavné služby vrátane doplnkových služieb, ktoré sú vysielané alebo iným spôsobom virtuálne sprístupnené nezdaniteľnej osobe, kedy bude v súlade s princípom zdanenia služby v mieste určenia miesto dodania služby tam, kde má zákazník sídlo, bydlisko alebo kde sa obvykle zdržiava. Pokiaľ pôjde o virtuálnu účasť na vymedzenom podujatí (napríklad udelenie práva na účasť na online vzdelávacom podujatí) a zákazníkom bude zdaniteľná osoba, miesto dodania sa určí podľa základného pravidla, t. j. podľa § 15 ods. 1 zákona;
- **zjednodušenie vymedzenia podmienok pre aplikovanie zníženej sadzby dane na dodania uskutočnené registrovanými sociálnymi podnikmi** s cieľom odstrániť problémy aplikačnej praxe;
- aby si mohol **platiteľ dane, ktorý nadobudol v tuzemsku tovar** z iného členského štátu, uplatniť právo na odpočítanie dane **v zdaňovacom období, v ktorom z tohto nadobudnutia tovaru vznikla daňová povinnosť**, aj v prípade, **ak nemá do podania príslušného daňového priznania** od dodávateľa z iného členského štátu „formálnu“ **faktúru** o dodaní tohto tovaru. Vychádzať bude z iných dokladov napr. z obchodnej korešpondencie s dodávateľom, ktoré preukazujú reálne nadobudnutie tovaru a výšku vzniknutej daňovej povinnosti v predmetnom zdaňovacom období;
- presnejšie vymedzenie momentu, ktorým vzniká povinnosť platiteľa dane opraviť odpočítanú daň pri úplnom alebo čiastočnom nezaplatení protihodnoty za dodanie tovaru alebo služby. Navrhuje sa výslovne uviesť, že platiteľovi dane vzniká táto povinnosť až po márnom uplynutí zákonom určenej lehoty, počas ktorej je v omeškani s plnením jeho záväzku;
- úprava podmienky odpočítania dane z tovarov a služieb, ktoré platiteľ dane nadobudol alebo prijal v postavení zdaniteľnej osoby ešte pred tým, než sa stal platiteľom dane (§ 55 zákona), alebo ak daňová povinnosť vznikla podľa § 19 ods. 4 pred dňom, keď sa stal platiteľom dane, a ktoré použije alebo použil ako platiteľ dane. Zásadná zmena v porovnaní s aktuálne platnou úpravou by mala spočívať v tom, že táto daň bude odpočítateľná výlučne v daňovom priznaní podanom za prvé zdaňovacie obdobie;

- doplnenie nových ustanovení § 68 e až § 68 g, ktorými sa navrhuje zaviesť **nové osobitné úpravy pre malé podniky tuzemskej zahraničnej osoby** za účelom zníženia administratívnej záťaže a rovnakého zaobchádzania z hľadiska DPH. Napríklad sa navrhuje ustanoviť určité pravidlá, v prípade splnenia ktorých môže zahraničná zdaniteľná osoba, ktorá nie je v tuzemsku usadená a je identifikovaná pre uplatňovanie osobitnej úpravy v členskom štáte usadenia, uplatňovať osobitnú úpravu pre malý podnik zahraničnej osoby v Slovenskej republike. Uplatňovanie osobitnej úpravy malým podnikom zahraničnej osoby podlieha splneniu určitých povinností administratívnej povahy v členskom štáte usadenia, ktoré by mali byť v zásade zhodné s tými, ktoré sa navrhujú ustanoviť v § 68g pre malý podnik tuzemskej osoby. Tiež sa navrhuje na účely uplatňovania osobitných úprav v § 68f a § 68g definovať pojmy „ročný obrat v tuzemsku“ a „ročný obrat v Únii“, ktoré sú v týchto osobitných úpravách používané. **Fakticky bude musieť zdaniteľná osoba po novom pre účely povinnej registrácie na DPH sledovať dosiahnutie obratu v troch limitoch ato pri tuzemských dodaniach 52.000,- Eur a 62.000,- Eur v kalendárnom roku a v rámci Únie 100.000,- Eur v kalendárnom roku;**
- aby sa tuzemský prenos daňovej povinnosti pri dodaní vybraných tovarov a služieb v tuzemsku medzi platiteľmi dane uplatnil výlučne v prípade, ak obaja účastníci dodania majú v čase jeho realizácie pridelené IČ DPH podľa § 4, § 4b alebo § 5;
- **zníženie hodnoty zjednodušenej faktúry a to tak, že za zjednodušenú faktúru sa bude považovať doklad vyhotovený pokladnicou e-kasa klient a tankovacím automatom, ak cena tovaru alebo služby vrátane dane nie je viac ako 400 eur, a doklad vyhotovený tankovacím automatom pre bezobslužné čerpanie pohonných látok, ak cena tovaru vrátane dane uhradená elektronickým platobným prostriedkom nie je viac ako 400 eur**, pričom aktuálne sú platné limity v tomto prípade pri platbe vhotovosti 1.000,- eur a pri platbe iným platobným prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť 1.600,- eur;
- úprava podmienok podávania daňových priznaní akontrolných výkazov pri oneskorenej registrácii tak, že platiteľ dane ich bude povinný podať v chronologickom poradí za každé zdaňovacie obdobie, za ktoré mal podať a nepodal;
- úprava podmienok úhrady dane pri dovoze tovaru, zavedenia možnosti samozdanenia cez podanie daňového priznania v osobitných prípadoch a určenie výšky pokút za nepodanie dovozného vyhlásenia v lehote v zákone o dani z pridanej hodnoty.

2.

Novela zákona o regionálnej investičnej pomoci a úľava na dani pre príjemcov

Prezidentkou podpísaná novela zákona č. 57/2018 Z. z. o regionálnej investičnej pomoci, ktorou sa zavádza dočasne (s účinnosťou do 31. 12. 2026) mimoriadna investičná pomoc v odvetviach strategických pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo má dopad aj na daň z príjmov vybraných subjektov.

Táto mimoriadna investičná pomoc je založená na už existujúcej regionálnej investičnej pomoci a z pohľadu dane z príjmov spadá pod úľavu na dani podľa ustanovenia § 30a zákona o dani z príjmov. Bude sa týkať investorov pôsobiacich v oblasti výroby batérií, solárnych panelov, veterných turbín, tepelných čerpadiel, elektrolyzérov a vybavenia na zachytávanie a uskladnenie oxidu uhličitého. Cieľom tejto dočasnej investičnej pomoci je motivovať investorov k umiestneniu nových investícií na území Slovenskej republiky.

Touto novelou dochádza napríklad k rozdeleniu výpočtu právnych dôvodov, kedy fyzická osoba – podnikateľ alebo právnická osoba nemôže byť prijímateľom investičnej pomoci na skupinu dôvodov, ktorá spôsobuje relatívnu diskvalifikáciu a na skupinu dôvodov, ktorá spôsobuje jej definitívnu diskvalifikáciu ako možného príjemcu investičnej pomoci. V prvej skupine dôvodov, ktorá spôsobuje relatívnu diskvalifikáciu osoby prijímateľa je podľa písm. a) evidencia nedoplatkov voči daňovému a colnému úradu a podľa písm. b) evidencia nedoplatkov na poistnom na sociálne a zdravotné poistenie. Pri prvej skupine dôvodov a tzv. relatívnej diskvalifikácii ministerstvo prijímateľa vyzve na odstránenie evidovaných nedoplatkov a až následne, ak ich osoba v určenej lehote neodstráni nastáva tzv. definitívna diskvalifikácia prijímateľa a zamietnutie žiadosti. Zmena vyplýva z platného znenia colného poriadku, daňového poriadku alebo zákona o sociálnom poistení, či zákona o zdravotnom poistení kedy sú fyzické osoby – podnikatelia alebo právnické osoby počas doby, kedy sú dlžníkmi evidované v príslušných registroch, pričom po uhradení nedoplatku v registri už uvedené nie sú. Cieľom tejto právnej úpravy je zosúladiť právnu úpravu s postupom v ostatných predpisoch a to tak, aby bola primeraná k závažnosti porušovanej povinnosti.

Mimoriadnu investičnú pomoc bude možné poskytnúť na podporu investičného zámeru aj v priemyselnej výrobe, ktorý bude realizovaný v odvetviach strategických pre prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo a to vo formách totožných s regionálnou investičnou pomocou s výnimkou príspevku na vytvorené nové pracovné miesta, keďže účelom tohto druhu mimoriadnej investičnej pomoci nie je podpora tvorby nových pracovných miest, ale stimulácia vybraných odvetví s cieľom rýchlejšieho prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo. Poskytovateľmi tejto mimoriadnej investičnej pomoci sú, obdobne ako v prípade regionálnej investičnej pomoci, Ministerstvo hospodárstva SR pre dotáciu na dlhodobý hmotný majetok a dlhodobý nehmotný majetok, Ministerstvo financií SR pre úľavu na dani z príjmov a vlastník nehnuteľnosti, ak ide o prevod nehnuteľného majetku alebo nájom nehnuteľného majetku.

Oprávnenými nákladmi vynaloženými v priamej súvislosti s realizáciou investičného zámeru podľa nového ustanovenia sú investičné náklady na obstaraný dlhodobý hmotný majetok vo forme pozemkov, budov, strojov, prístrojov a zariadení a investičné náklady na obstaraný dlhodobý nehmotný majetok vo forme priemyselných práv, know-how a licencií.

Prijímateľ, ktorý spĺňa podmienky aj pre mimoriadnu investičnú pomoc azároveň aj pre pôvodnú regionálnu investičnú pomoc sa môže rozhodnúť medzi poskytnutím regionálnej investičnej pomoci alebo mimoriadnej investičnej pomoci a to podľa toho, ktorý je pre neho výhodnejší. Zavádza sa tiež možnosť kumulácie sinou štátnou pomocou avšak maximálne do 100% oprávnených nákladov.

Prezidentka SR podpísala novelu zákona dňa 26.2.2024 a účinnosť nadobudne dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov.

3.

V krátkosti na záver

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR predložilo do medzirezortného pripomienkovania návrh opatrenia na zvýšenie sumy základnej náhrady za používanie cestných motorových vozidiel pri pracovných cestách za každý 1 km jazdy (ďalej len „suma základnej náhrady“) a to v nadväznosti na vývoj indexu cien položiek spojených s prevádzkou motorového vozidla; ide o nárokovú náhradu pre zamestnanca vyslaného na pracovnú cestu. Náhrady by sa tak mali zvýšiť nasledovne: pre jednostopové vozidlá a trojkolky - z 0,071 eura/km na 0,075 eura/km, pre osobné cestné motorové vozidlá - z 0,252 eura/km na 0,265 eura/km. Pripomienkové konanie má skončiť 13.03.2024. Účinnosť opatrenia sa predpokladá najneskôr 1. mája 2024;
- Finančné riaditeľstvo SR určilo za zdaňovacie obdobie 2024 vzor tlačiva: „Potvrdenie o zdaniteľných príjmoch fyzickej osoby zo závislej činnosti a ďalších údajoch podľa § 39 ods. 5 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov ..., za zdaňovacie obdobie“ - POT395v23, ktoré Finančné riaditeľstvo SR určilo v prílohe č. 1 informácie č. 14/ DZPaU/2023/I z apríla 2023;
- Nezdaniiteľná časť základu dane (ďalej len „NČZD“) na daňovníka v roku 2024 predstavuje pre rok 2024 sumu 5.646,48 Eur (=21,0-násobok sumy životného minima platného k 1. januáru 2024). Túto plnú sumu si môže daňovník uplatniť v roku 2024, ak jeho základ dane vykázaný za rok 2024 je rovný alebo je nižší ako 24.952,06 Eur (čo predstavuje 92,8-násobok sumy životného minima). Ak je základ dane daňovníka vyšší ako 24.952,06 Eur, NČZD na daňovníka sa určí ako rozdiel medzi sumou 11.884,50 Eur (vypočítaná ako 44,2-násobok platného životného minima) a jednej štvrtiny základu dane daňovníka; ak táto suma je nižšia ako nula, NČZD ročne na daňovníka sa rovná nule;
- Ministri EÚ sa vo februári 2024 rozhodli odstrániť z čierneho zoznamu nespolupracujúcich jurisdikcií na daňové účely (tzv. Blacklist) celkom štyri krajiny. Bahamy a ostrovy Turks a Caicos, ktorým sa podarilo odstrániť nedostatky v presadzovaní požiadaviek na ekonomickú podstatu a Belize a Seychely, ktoré boli presunuté do tzv. sivého zoznamu (príloha II) na dodatočné preskúmanie Globálneho fóra pre daňovú transparentnosť a výmenu informácií. Ďalšia aktualizácia je naplánovaná na október 2024. Zoznam nespolupracujúcich štátov podľa § 2 písm. x) zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov platného v SR od 1.1.2024 **nájdete na stránke MFSR.**
- Ministerstvo zahraničných vecí SR oznámilo podpísanie Zmluvy medzi SR a Azerbajdžanskou republikou o zamedzení dvojitého zdanenia a zabránení daňovým únikom v oblasti daní z príjmov; Prezidentka ratifikovala zmluvu 18. januára 2024; Zmluva nadobudne platnosť 1. apríla 2024;

**V prípade dodatočných informácií alebo otázok
Vám budeme radi k dispozícii na mailovej adrese**

kontakt@pkf.sk →

* Upozorňujeme, že vyššie uvedené **informácie majú len všeobecný a informatívny charakter a je potrebné ich aplikovať v širšom legislatívnom kontexte.** V prípade riešenia konkrétnych prípadov odporúčame vyžiadať si samostatné stanovisko. Za konanie na základe uvedených informácií nezodpovedáme.